

≡ Latvijas dzelzceļa vēstures muzeja gada pārskats

→ 12.03. – 15.03.

✕ Izstāde
“Mazā Liliputija
Jelgavā”

≡ Latvijas dzelzceļa
vēstures muzeja
Jelgavas ekspozīcijā



SATURA RĀDĪTĀJS

1.	VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA	3
2.	KRĀJUMA DARBS UN TĀ TRANSFORMĀCIJA	5
	Priekšmetu uzskaitē un papildināšana.....	5
3.	MUZEJS KĀ ZINĀŠANU NAVIGATORS UN INTERAKTĪVA PLATFORMA.....	7
	Pētnieciskā darba tēmas	7
	Dzelzceļa objekti	8
	Sadarbība.....	8
4.	AKTUĀLAS EKSPOZĪCIJAS ATTĪSTĪŠANA.....	10
	Ekspozīcijas	10
	Izstādes un pasākumi.....	11
5.	NODARBĪBU, PAKALPOJUMU ATTĪSTĪŠANA	13
	Muzeja apmeklētāji.....	13
	Izglītojošās programmas	13
	Muzejs sociālajos tīklos un komunikācija ar sabiedrību	16
	Muzeja apmeklētības salīdzinājums 2025. gads pret 2024. gadu	16
6.	DZELZCEĻA MUZEJS 2030.....	17
	Galvenie darba rādītāji 2021–2025.....	20

1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Latvijas dzelzceļa vēstures muzejs ir VAS „Latvijas dzelzceļš” daļa, kas dibināta 1994. gadā. Muzejs ir Komercedarbības direkcijas daļa. Kopš 2003. gada Dzelzceļa muzejs ir valsts akreditēts muzejs. Muzeja administrācija, krājums un pamatekspozīcija atrodas Rīgā Uzvaras bulvārī 2A. Muzejam ir ekspozīcija Jelgavā Stacijas ielā 3 un Ritekļu krātuve Krustpils ielā (bijušais Šķirotavas depo). Muzejā strādā 12 darbinieki (12 štata vietas). Grāmatvedības, personāla uzskaites, juridiskos un apsaimniekošanas procesus nodrošina VAS „Latvijas dzelzceļš” struktūras.

2025. gadā tika veiktas VAS “Latvijas dzelzceļš” strukturālās izmaiņas ar 1.04.2025. muzejs iekļauts Komercedarbības direkcijā, kas tieša pakļauta valdes loceklim komercedarbības jautājumos. Pārskata gadā muzeja personāls piedzīvojis virkni izmaiņu: martā par muzeja vadītāja p.i. kļuva ekspozīciju un izstāžu kuratore Ilze Freiberga, kas 13.maijā kļuva par muzeja vadītāju. Darba gaitas muzejā pārtrauca krājuma glabātāja Ance Pudāne, pieņemta darbā jauna krājuma glabātāja Madara Siliņa. Veikti štata grozījumi, kā rezultātā Inese Rezgoriņa kļuva par vecāko krājuma glabātāju. Gads iezīmējies ar darbinieku mainību – īsāku vai garāku periodu muzejā bijuši 2 dažādi muzejpedagoģi, gada noslēgumā joprojām tiek meklēts klientu attiecību projektu vadītājs.

Muzeja pamatuzdevums ir Latvijas dzelzceļa vēstures saglabāšana, pētniecība un popularizēšana. To muzejs veic veidojot un uzturot krājumu (20 987 vienības), grāmatas, uzziņu materiālus par tehnikas attīstību un vēsturi. Apmeklētāju muzejs uzrunā caur pamat ekspozīcijām par dzelzceļa vēsturi, īstenojot muzejpedagoģiskās nodarbības dažāda vecuma auditorijām, vadot ne vien ekskursijas muzeja ekspozīcijās, bet arī industriālos pārgājienus, kā arī veidojot izstādes, videomateriālus, tematiskus pasākumus un komunicējot ar sabiedrību plašsaziņas medijos. Muzeja darbinieku pētījumi saistīti ar krājuma priekšmetu izpēti, ekspozīciju un izstāžu satura veidošanu un sniegto konsultāciju tēmām. Muzeja krājumā un uzziņu materiālus izmanto nozares pētnieki, radošās industrijas, skolēni u.c. interesenti. Muzejs piedāvā pedagoģiskās nodarbības formālās un neformālās izglītības ietvaros. Nozīmīga loma muzeja darbā ir sadarbības projektiem ar izstāžu un kultūras pasākumu kuratoriem un telpu nomas pakalpojumi.

Apmeklētājiem klātienē muzejs 2025. gadā bija pieejams 255 dienas. Muzeju apmeklēja 31 885 personas.

Gada ieņēmumi 163 229 Eur, bez tam no VKKF piesaistīti 26 565 Eur.

Muzejs uztur un ar savu auditoriju sazinās, izmantojot mājas lapu www.railwaymuseum.lv, sociālo tīklu [facebook.com](https://www.facebook.com/railwaymuseumlv), [twitter.com](https://twitter.com/railwaymuseumlv) un Instagram kontus.

Nozīmīgākie notikumi 2025. gadā:

- Ekspozīcijas “Kā dzelzceļnieki dzīvojuši, strādājuši un mīlējuši” daļas “Darbā” realizāciju VKKF atbalstījis 100% apmērā;
- Latvijas Nacionālā rakstniecības un mūzikas muzeja 100 gades izstāde “Pieskāriens” muzejā;
- Mazā Liliputija Jelgavā;
- Audiogida izstrāde un realizācija;

→ Uzvara Latvijas dzelzceļnieku biedrības organizētajā “Inženieru dienā 2025”, kas stiprināja muzeja komandu.

Finansējumu Muzeja darbībai nodrošina VAS „Latvijas dzelzceļš” un muzeja ieņēmumi no sniegtajiem pakalpojumiem. VAS “Latvijas dzelzceļš” struktūras sniedz atbalsta funkcijas juridisko, finanšu, sabiedrisko attiecību, personāla, ēku un teritorijas apsaimniekošanas, apsardzes u.c. jomās. Muzeja darbība un ekspozīcijas veidotas tā, lai veicinātu apmeklētāju vairākkārtēju atgriešanos. Visaptverošu Latvijas dzelzceļu vēstures stāstu apmeklētājs iegūst, apmeklējot abas muzeja ekspozīcijas (Rīgā un Jelgavā), ko papildina daļība industriālajos pārgājienos. Muzeja darbinieki ar zināšanām par dzelzceļu vēsturi dalās arī ārpus muzeja, piedaloties TV un radio raidījumos.

2. KRĀJUMA DARBS UN TĀ TRANSFORMĀCIJA

MĒRĶIS: Veidot un uzturēt profesionālāko dzelzceļa vēstures liecību krātuvi Baltijā un nodrošināt tās pieejamību pēc iespējas lielākam cilvēku skaitam.

Globālie uzdevumi:

- Krājuma uzturēšana un papildināšana;
- Krājuma datu sagatavošana digitālajai videi;
- ~~Atvārtā krājuma attīstīšana DEPO projektā;~~
- Priekšmetu restaurācija un saglabāšana;

Latvijas dzelzceļa vēstures muzeja krājuma darbā 2025. gada prioritātes ir muzeja krājuma digitalizācija, priekšmetu aprakstu kvalitātes izvērtēšana un uzlabošana, kā arī muzejā esošo ne-krājuma priekšmetu izvērtēšana un grupēšana no Rīgas vagonu rūpnīcas nodotā arhīva, lai noteiktu priekšmetus, kurus iekļaut muzeja krājumā.

Priekšmetu uzskaitē un papildināšana

2025. gadā digitalizācijas jomā vērojama neliela pauze, jo tehniski jāatrisina iepriekšējos gados digitalizēto krājuma un arī ne-krājuma priekšmetu pārnese uz WEB vidi.

- 2025.gada nogalē NMKK apskatāmi dati par 13 233 Dzelzceļa muzeja priekšmetiem. Pārskata gadā datu transports netika veikts, bet Sadarbībā ar NMKK tehnisko risinājumu atbalsta personālu tiek risināts jautājums par datu transportu uz NMKK (SAP un NMKK sistēmu nesavienojamība). Process tiks turpināts arī 2026. gadā
- Grāmatvediskās uzskaites sistēmā MySAP ievadīti dati par 593 priekšmetiem, Tādā veidā sagatavojot datus, lai tos vēlāk varētu transportēt uz NMKK un Muzeja kolekciju katalogā. Kopumā 2025. gada beigās MySAP sistēmā ir 14 614 muzeja krājuma vienības
- No jauna muzeja mājas lapā pārskata gadā nav ievietoti krājuma priekšmeti. Sadarbībā ar uzņēmuma IT speciālistiem tiek meklēts risinājums iepriekšējos gados digitalizēto vienību eksportam.

Pārskata gadā muzejs ārpakalpojumā veicis 150 krājuma foto digitalizāciju.



Att. PZM mašīna ritekļu
novietnē Šķirotavā,
A.Pudānes foto

2025. gadā krājumā jauniegūtas 186 vienības, 99 no tām – pamatkrājumā. Pēc ilgāka laika muzeja kolekciju papildinājis jauns, unikāls riteklis – PZSM mašīna civilajai aizsardzībai, kas veidota no 2 lokomotīves tenderiem. Iegādes summa – 20 041 eur. Būtisks kolekcijas papildinājums ir A. Straumes veidotās modeļu mājas mērogā 1:87 (kopskaitā 18 priekšmeti, pirkuma summa – 900 eur), no kurām daļa ikdienā apskatāmas uz muzeja maketa. Iegādātas 20. gadsimta 30. gadu vilciena konduktora kņabiles, 20. gadsimta 60.–80. gadu specatslēgu komplekts un 1926. gada Latvijas dzelzceļu karte. 88 priekšmeti saņemti kā dāvinājums, 13 no tiem pamatkrājuma vienības.

2025. gadā muzejs dažādos formātos (klātienē, telefoniski vai e-pastā) sniedzis 65 konsultācijas. Pārskata gadā konsultācijas sniegtas kā monogrāfiju autoriem, skarot plašu tematisko jautājumu loku (biedrība “Dzelzceļniece”, Kārsavas–Maltas dzelzceļa vēsture, Pārbrauktuves un dzelzceļa pārvadi, K. Ķergalvis), tā arī muzejiem to ekspozīciju veidošanai un papildināšanai (topošais Neretas muzejs, Baldones muzejs, Vjetnamas dzelzceļa muzejs, Latvijas Kara muzejs, Arhitektūras muzejs, Naujenes novadpētniecības muzejs, Daugavas muzejs) un staciju saimniekiem un entuziastiem, kas bijušajās dzelzceļa stacijās veido un attīsta kultūrvietas.



Att. A. Straumes veidotās mājas uz muzeja maketa, I. Freibergas foto.

Pārskata gadā deponēti 166 krājuma priekšmeti. trīs reizes veikti formastērpu deponējumi izmantošanai pasākumos (SIA “Events Management”, SIA “Comperio” un privātpersonai), koservācijai deponēti 5 krājuma priekšmetu, savukārt digitalizācijai – 150. pētnieciskajam darbam muzejā izmantoti 383 krājuma priekšmeti, no tiem 230 ārpusmuzeja lietotājiem. Izgatavotas 40 attēlu digitālas kopijas.

Esības pārbaude veikta 2941 krājuma priekšmetam no dokumentu un iespieddarbu kolekcijas, kā arī priekšmetiem Jelgavas ekspozīcijā. Tās rezultātā nav atrasti 7 priekšmeti, nepietiekama saglabātības pakāpe konstatēta 19 vienībām.

3. MUZEJS KĀ ZINĀŠANU NAVIGATORS UN INTERAKTĪVA PLATFORMA

MĒRĶIS: uzticama dzelzceļa vēstures kompetences centra radīšana, kas gan pats veic pētījumus un sniedz konsultācijas, gan ir arī ērta un noderīga zināšanu krātuve citiem pētniekiem un interesentiem.

Globālie uzdevumi

Kompetences centra attīstīšana;
Digitālās platformas izstrāde;
Tikšanās vietas attīstīšana vietējai kopienai un tūristiem;
Krājuma un pētniecības pakalpojumu attīstīšana;
Klientu kā muzeja dalībnieku koncepta attīstīšana;
Konferenču un sadarbības projektu veidošana.

2025. gadā muzeja mērķis bija attīstīt un pilnveidot pētniecības un krājuma darbu, popularizēt dzelzceļa vēsturisko mantojumu un dzelzceļa nozari kopumā sabiedrībā, uzlabot ekspozīcijas informatīvo sadaļu un paplašināt piedāvājumu un pieejamību, izveidojot audio gidu.

Pētnieciskā darba tēmas

2025. gadā darbs pētniecības jomā iedalāms vairākos blokos. Tika strādāts gan pie dažādu kolekciju izpētes, tai skaitā, lai papildinātu muzeja zinātnisko arhīvu, gan pie jautājumiem, kas skar plašu interesentu loku, lai paplašinātu komunikāciju ar sabiedrību kā muzeja ekspozīcijā, tā arī sociālo tīklu kontos. Daļa no pētniecības darba rezultātiem atspoguļoti arī medijos (RE Tv raidījumu cikls "Tiksimies stacijā"), uzrunājot plašāku sabiedrību.

Pētniecības tēmas:

- Baltijas dzelzceļa Zinātniski tehniskā informācijas centra negatīvu kolekcija, T. Altbergs
- Latvijas dzelzceļu stacijas un pieturas punkti laikmetu griežos, T. Altbergs
- Latvijas dzelzceļu tilti laikmetu griežos, T. Altbergs
- Militāro dzelzceļu attīstība Latvijas okupācijas periodā, T. Altbergs
- Latvijas dzelzceļu struktūra, vadība un raksturīgās iezīmes 20. gs. 20.–30. gados, padomju okupācijas laikā un Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas posmā, T. Altbergs, I. Rezgoriņa
- Dzelzceļu kustības vadības ierīces un to pielietojums no 19. gadsimta līdz mūsdienām, T. Altbergs
- Muzeja ritekļu kolekcija (600 mm un 1524 mm platuma lokomotīves, vagoni, vilcieni un speciālā tehnika) T. Altbergs, I. Freiberga, L. Līce, A. Pudāne
- Dzelzceļa staciju būvēšanas principi un publiski pieejamie interjera un eksterjera priekšmeti (soli, pulksteņi, Meitenes stacijas gleznas), L. Līce, A. Pudāne, I. Rezgoriņa

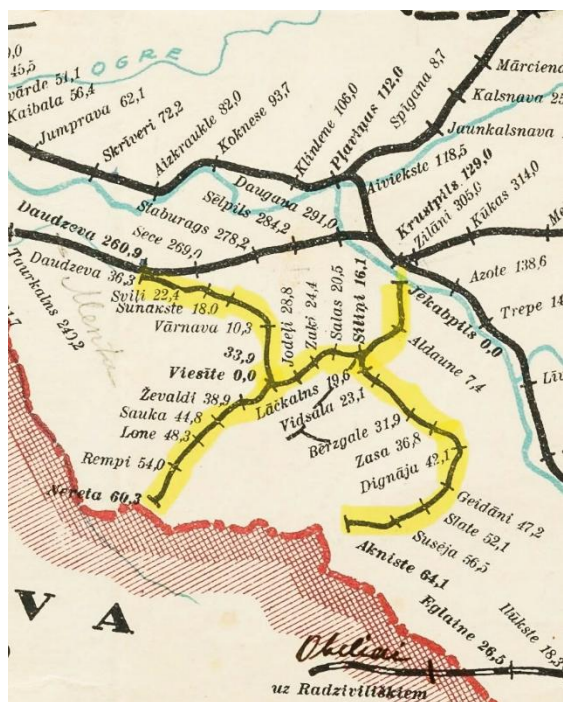
Dzelzceļa objekti



Att. bijusī Vārnavas stacija 2025. gada vasarā,
A. Pudānes foto

2025. gadā turpināts darbs pie projekta www.dzelzceļaobjekti.lv. A. Pudāne savā kā Dzelzceļa muzeja darbinieces noslēdzošajā ekspedīcijā apbraukāja un fiksēja bijušo Viesītes dzelzceļa mezglu, aprakstot līnijas Jēkabpils–Nereta–Siliņi un Viesīte–Daudzeva.

Par šiem dzelzceļiem A. Pudāne raksta: “Ar velosipēdu viegli izbraucams ir ceļš no Jēkabpils un Brodiem līdz Induļu LVM ceļam, tālāk ir jāapbrauc gar Biržu lidlauku uz Siliņu staciju. Sekojiet iezīmētajai līnijai kartē, braucot gan pa zemes ceļiem, gan pa asfaltētiem ceļiem tuvumā un praktiski uz pašas bijušās dzelzceļa līnijas.”



Att. Pa kreisi: fragments
no Latvijas dzelzceļa 20.
gs. 30. gadu kartes; pa
labi: bijusī Sunākstes
stacija 2025. gada vasarā,
A. Pudānes foto



Plašāk:

<https://www.facebook.com/latvianrailwaymuseum/posts/pfbid02MpQ1PiLF7kLxb6drZdE2kaGbvL1pTiWd5x1sKg8KHHaGAKMibefxweM7DH4YqRil>

Sadarbība

Pārskata gadā muzejs aktīvi sadarbojies gan ar kultūras un atmiņu institūcijām, gan izglītības nozares organizācijām, gan privātpersonām. Turpinās sadarbība gan ar Latvijas Nacionālo bibliotēku (nodarbība “Ceļojums pagātnē”). Gan jau 2023.gadā uzsāktā sadarbībā ar Jūrmalas TIC, piedaloties ar savu pārgājienu “Jūrmalas staciju stāsti” pavasara ekskursiju nedēļās. Turpināta sadarbību ar Wietze Hermann pie dzelzceļa maketa ainavas darbiem un meistarklašu cikla “Uzbūvē savu miniatūro dzelzceļu” nodarbībām (meistarklašu cikls uzsākts 2024. gadā). W. Hermann palīdzēja arī Perona svētku norisē, vadot ainavas nodarbības bērniem.

Izveidojās veiksmīga sadarbība ar Jaunrades namu “Junda” Jelgavā, kas papildināja izstādi “Mazā Liliputija” Jelgavā kā ar eksponātiem, tā arī aktivitāšu rīkiem.

Augustā muzejs ņēma dalību Pārdaugavas kultūras apvienības organizētajā pasākumā “Alternatīvā Rīga” Uzvaras parkā, kur aicināja iepazīt tuvāk muzeja lomu Pārdaugavas kultūrtelpā ar Pop up izstādes starpniecību.

2025.gada 24.septembrī muzeja telpās novietots spēles GeoCaching slēpnis (Matīss Zilgailis), kas piesaista muzejam apmeklētājus.

Muzeja darbinieki sadarbojušies arī ar medijiem. Zinātniski pētnieciskā darba vadītājs ņēma dalību RE TV raidījumu ciklā “Stacijas dzīve”, Izglītojošā darba un darba ar apmeklētājiem vadītāja LR1 raidījumā “Ģimenes studija” (Brīvlaiks bez sniega), muzeja vadītāja viesojās raidījumā “Starpbrīdis”, lai pastāstītu plašāk par Perona svētku piedāvājumu.

Liela nozīme bijusi arī muzeja brīvprātīgajiem palīgiem un entuziastiem, jo bez šiem brīvprātīgajiem palīgiem nebūtu iespējams pilnvērtīgi nodrošināt Perona svētku norisi. Savukārt sadarbībā ar Latvijas Dzelzceļnieku biedrību tiek veikta maketa apkope. Arī muzejs pats iesaistījās Latvijas Dzelzceļnieku biedrības veidotajos pasākumos, pirmo reizi ņemot dalību “Inženieru dienā” – mēs ieguvām gan uzvarētāju kausu, gan apbalvojumu par labāko filmu.



Att. Uzvarētāja diploms un labākās filmas balva, I. Freibergas foto.

4. AKTUĀLAS EKSPOZĪCIJAS ATTĪSTĪŠANA

MĒRKIS: muzejs kā pagātnes stāstu piedzīvošanas vieta, kurā priekšmeti tiek emocionāli sasaistīti ar muzeja apmeklētāja personisko pieredzi, un sniedzas pāri nacionālās vēstures robežām.

Globālie uzdevumi

Ekspozīcijas atjaunošana Rīgā: Baltijas nozīmes ekspozīcijas koncepta izstrāde;
Palielinātas cilvēku plūsmas plāna izstrāde;

Ekspozīcijas plāna izstrāde;

Telpu pārveidošana plānotās ekspozīcijas vajadzībām;

Dzelzceļa maketa atjaunošana.

Ekspozīcijas atjaunošana Jelgavā: Baltijas nozīmes ekspozīcijas koncepta izstrāde (Ekspozīcijas plāna izstrāde; dizaina koncepts)

Ekspozīcijas

2025. gads nesis virkni pārdomu. Nozares un Valsts kultūrkapitāla fonda atbalsts apliecināja, ka muzeja aizsāktie projekti ir nozīmīgi, savukārt uzņēmuma nostāja un rīcība muzeja ieceres neīstenoja vai kavēja to veiksmīgu realizāciju.

Rīga

Ekspozīcijai izgatavotas jaunas norādes atbilstoši muzeja vizuālās identitātes vadlīnijām. Izveidoti jauni apraksti visiem ekspozīcijā esošajiem ritekļiem latviešu un angļu valodās, izveidotas jaunas anotācijas latviešu un angļu valodās.



≡ Rokas drezīna

Hand Draisine



LV ENG DE 12

Vienkāršās drezīnas paredzēta sliežu ceļa pārraudzības un amatpersonu dienesta braucieniem, dzelzceļa strādnieku un vieglu materiālu pārvadāšanai. Šādas drezīnas pēc pasūtījuma tika izgatavotas Latvijas valsts dzelzceļu Liepājas galvenajās darbnīcās 20. gadsimta 20. gados.

Ar nocojamā tipa vienkāršo drezīnu paredzēts pārvietoties diviem līdz četriem cilvēkiem, izmantojot cilvēka roku un kāju spēku. Tās aizmugurējā ritenpāra piedzīšanu no svirām un pedāļiem nodrošina speciāls mehānisms un zobratu pārvads.

Viena šāda drezīna tika izmantota Ventspils ceļa distancē līdz 20. gadsimta 80. gadiem. Tai bija nomainīti priekšējie riteni, bet pilnībā nolietotas pārējās detaļas. Drezīnas funkcionalitāte atjaunota muzejā.

Izgatavota 20. gadsimta 20. gados.

Tehniskie parametri:

Drezīnas garums 2200 mm
Drezīnas platums 1365 mm
Riteņu diametrs 400 un 500 mm

Draisines were intended for railway track inspection and official service trips, as well as for transporting railway workers and light materials. Such trolleys were custom-built in the main workshops of the Latvian State Railways in Liepāja during the 1920s.

The detachable type simple draisine was designed to carry two top four people and was powered by human hand and foot effort. Its rear wheelset was driven by a special mechanism and gear system connected to levers and pedals.

One such car was used on the Ventspils track section until the 1980s. By then, its front wheels had been replaced, and the wear-prone components were completely worn out. The draisine's functionality has been restored at the museum.

Manufactured in the 1920s.

Technical specifications:

Draisine length 2200 mm
Draisine width 1365 mm
Wheel diameter 400 and 500 mm

Att. Apraksta etiķete rokas drezīnai. Grafiskais dizains – S. Vībāne, teksts – muzeja komanda

Pārskata gada beigās papildināts apgaismojums Ritekļu vēstures ekspozīcijā, turpinot jau 2024. gadā iesākto, izveidojot vienotu apgaismojumu visā ekspozīcijas zālē. Salabots tvaika lokomotīves pienākšanas skaņu stands uz perona.

Nozīmīgākais projekts 2025. gadā bija audio gida izstrāde un ieviešana, kas pilnībā noslēgsies 2026. gada sākumā. Tika izveidots 2 pakāpju audio gids 3 valodās (latviešu, angļu, vācu). Priekšmetu stāstus muzeja apmeklētāji var iepazīt bez papildus maksas, skenējot QR kodu savā ierīcē. Savukārt vēstures stāsti ir plašāka maksas versija, ko apmeklētājs var noklausīties mobilā audio gida ierīcē. Šie stāsti, kas pieejami 3 valodās, kalpo kā ekskursijas ekvivalents individuālajiem apmeklētājiem, un sniedz plašāku ieskatu virknē būtisku Latvijas dzelzceļu vēstures jautājumu. Projekta izmaksas: 6525,00 eur bez PVN, izstrādātājs SIA Digi Media.

Gada beigās atjaunoti 2 sliežu pārejas tiltiņi un izveidots 1 jauns muzeja āra ekspozīcijā Rīgā.



Att. jaunizveidotā pāreja starp tvaika lokomotīvēm āra ekspozīcijā Rīgā, I. Freibergas foto.

Jelgava

2025. gada martā muzejs saņēma VKKF dotāciju ekspozīcijas “Kā dzelzceļnieki dzīvojuši, strādājuši un mīlējuši” daļas “Darbā” realizācijai 100% apmērā no prasītajiem līdzekļiem jeb 26 565,00 eur. Tas bija muzeju nozares mērķprogrammas visdāsnākais piešķirums 2025. gadā un apliecināja kā projekta kvalitāti, tā arī tā nozīmi sabiedrībā un nozarē. Diemžēl līdz projekta realizācijai pārskata gadā nav tikts, iegūts maksimālais pagarinājums tā realizācijai līdz 30.11.2026. Šķēršļi projekta īstenošanai – Jelgavas ekspozīcijas ēkas tehniskais stāvoklis, investīciju nepieejamība tā uzlabošanai. Saskaņā ar 2024. gada februāra TAA daļā ēkas konstatēts pirmsavārijas stāvoklis, kurš jānovērš līdz 1.03.2026. Pārskata gada beigās joprojām nav pieņemts lēmums ne par projekta, ne Jelgavas ekspozīcijas tālāko attīstību. Vadības līmenī nav atbalsta tālākajai projekta “Kā dzelzceļnieki dzīvojuši, strādājuši un mīlējuši Jelgavā” attīstībai.

Izstādes un pasākumi:

Izstāžu darbībā 2025. gadā redzama daudzveidība un pēc ilgāka pārtraukuma izstāde priecēja apmeklētājus arī Jelgavas ekspozīcijā. Tāpat muzejs atgriezās pie skolēniem radītām aktivitātēm brīvlaiku laikā.

- 12.03.–15.03. “Mazā Liliputija” Jelgavā.
- 26.06.–12. 09. Latvijas Nacionālā rakstniecības un mūzikas muzeja simtgadei veltīta mūzikas instrumentu kolekcijas izstāde “Pieskāriens”



- 21.07.– 25.07. radošā nedēļa skolēniem “Iepazīsti un izspēlē dzelzceļu”
- 16.08. dalība Rīgas dzimšanas dienas pasākumā Uzvaras parkā “Alternatīvā Rīga”
- 30.08. Perona svētki
- 29.09.–5.10. starptautiskā izstāde ART RIGA FAIR 2025
- 21.10.–25.10. Brīvlaika piedzīvojumi Dzelzceļa muzejā sadarbībā ar Satiksmes ministriju, kas tieši pirms brīvlaika veica satura atjaunojumus un aktualizāciju āra ekspozīcijā esošajā izstādes par Rail Baltic stendā
- 24.11.–30.11. izstāde ART RIGA PHOTO FAIR



5. NODARBĪBU, PAKALPOJUMU ATTĪSTĪŠANA

MĒRĶIS: veicināt individuālu dzelzceļa mantojuma pieredzi caur emocijām un sajūtām, kas rodas līdzdarbojoties un iesaistoties.

Globālie uzdevumi

Esošo un jaunu izglītojošo aktivitāšu un nodarbību attīstīšana;
Jaunu nodarbību telpu plānošana un realizācija;
Izstāžu un sadarbības pasākumu rīkošana;
Telpu nomas pakalpojumu attīstīšana;
Jaunu suvenīru un veikala veidošana.

Muzeja apmeklētāji

Kopējais apmeklētāju skaits 2025.gadā – 31885 personas. Salīdzinot ar 2024. gadu, apmeklētāju skaits ir samazinājies gandrīz par 7%.

Arī 2025. gadā Dzelzceļa muzeja ekspozīcija bez maksas bija pieejama Ukrainas iedzīvotājiem, muzeju apmeklēja 485 Ukrainas civiliedzīvotāji.

Apmeklētāji	Rīgā	Jelgavā	kopā	%
Pieaugušie	10 212	589	10 801	34%
Studenti	764	30	794	3%
Pensionāri	1820	86	1906	6%
Bez maksas apmeklētāji (ieskaitot drošības h)	8991	774	9735	30%
Skolēni / bērni maksas	7256	1393	8649	27%
Kopā	29 043	2872	31 915	

Izglītojošās programmas

2025.gadā novadītas 511 izglītojošās programmas skolēniem. No tām 54 % ekskursijas, 46 % dažādas nodarbības. Lielākā daļa izglītojošo programmu ir apmeklētas "Latvijas skolas somas" ietvaros.

No šī mācību gada septembra sākās jauns projekts "STEM un pilsoniskās līdzdalības norises plašākai izglītības pieredzei un karjeras izvēlei", kura ietvaros izglītojamie Dzelzceļa muzejā šobrīd var apmeklēt 2 piedāvājumus.

Izglītojošās programmas veids	Rīgā	Jelgavā	kopā
Ekskursijas	252	25	277
Nodarbības	155	71	226
Drošības stundas	4	4	8
Kopā	411	100	511

Kopējais nodarbību un ekskursiju skaits, salīdzinot ar 2024. gadu, pieaudzis par 5%, 79% no nodarbībām novadītas Rīgā, 21% - Jelgavā.

Ekskursijas	Skaits
Ekskursija latviešu valodā	192
Ekskursija krievu valodā	11
Ekskursija angļu valodā	2

Ekskursija ar gidu "Laiks iekāpt vilcienā"	42
Dzimšanas dienas ekskursija	16
Ekskursija ar gidu (bezmaksas)	12
Ekskursija ārpus muzeja darba laika	2
Kopā	277

2025. gadā tika piedāvātas 10 dažāda veida izglītojošas nodarbības Rīgā un Jelgavā.

Nodarbības	Nodarbību skaits	Dalībnieku skaits
Radošā nodarbība "Ceļojums pagātnē"	21	329
Nodarbība "Iepazīsti Stacijas dzīvi"	3	45
Izzinoša nodarbība "Braucam un skaitām"	26	357
Izzinoša nodarbība "Skaitām pasažierus"	5	113
Izzinoša nodarbība "Ātrvilciens"	5	102
Radošā nodarbība "Lokosalīme"	1	6
Radošā nodarbība "Iepazīsti un uzbūvē tvaika lokomotīvi"	63	839
Nodarbība vidusskolēniem "Stacija – laiks, telpa, vara"	0	0
Fotoorientēšanās nodarbība "Izzini dzelzceļu muzejā!"	100	1879
Nodarbība "Sietspiedes darbnīca"	2	30
Kopā	226	3700

Visbiežāk izvēlēta nodarbība 2025. gadā bija "Fotoorientēšanās ar gidu", kas ir kā atraktīvs muzeja pašizpētes piedāvājums. Skolēni jautājumu un atbilžu ceļā, nepieciešamības gadījumā izmantojot gidu, patstāvīgi apgūst muzeja ekspozīciju.

Otra biežāk izvēlēta nodarbība bija "Iepazīsti un uzbūvē tvaika lokomotīvi", kurā skolēni iepazīstas ar tvaika lokomotīves uzbūvi un darbības principiem, un no kartona uzbūvē šaursliežu tvaika lokomotīvi, kura ir eksponēta arī Dzelzceļa muzejā.

Taču skaidri novērojama arī jaunā piedāvājuma popularitāte. Lai gan ieviestas tikai gada otrajā pusē, STEM nodarbības "Braucam un skaitām" un "Skaitām pasažierus" bija trešā visbiežāk izvēlēta nodarbība no muzeja nodarbību piedāvājuma.

2025. gadā muzejs aktīvi strādāja pie nodarbību piedāvājuma paplašināšanas, īpaši koncentrējoties uz piedāvājumu, kas mērķēts skaidri iezīmētai auditorijai un vecumposmam. Pārskata gadā izstrādātas un ieviestas piedāvājumā šādas jaunas nodarbības:

- Izzinoši praktiska nodarbība "Mazais pārmijnieka namiņš"
- Pārgājiens "Dzelzceļa stāsti Pārdaugavā"
- Pārgājiens "No senākās dzelzceļa stacijas Pārdaugavā līdz kūdras purva dzelzceļam Baložos"
- Izzinoša nodarbība "Braucam un skaitām" (STEM)
- Izzinoša nodarbība "Skaitām pasažierus" (STEM)
- Izzinoša nodarbība "Ātrvilciens"

Norisinās darbs pie jaunas vidusskolēniem paredzētas nodarbības “Misija dzelzceļš”, ko plānots ieviest muzeja piedāvājumā 2026. gada sākumā.



Mūžizglītības segmentā muzejs 2025. gadā dažāda vecuma apmeklētājiem piedāvāja:

- Laiks iekāpt vilcienā – iespēja individuālajiem apmeklētājiem iekāpt āra ekspozīcijas eksponātos;
- Objektu meklēšanas spēle “Maketa detektīvs”;
- Pārgājiens “Jūrmalas staciju stāsti”;
- Pārgājiens “Dzelzceļš – pilsētas attīstītājs. Jelgavas piemērs”;
- Meistarklašu cikls “Uzbūvē savu miniatūro dzelzceļu”.
- Individuāla muzeja iepazīšanas spēle “Muzeja detektīvs”
- Pārgājiens “Dzelzceļa stāsti Pārdaugavā”
- Pārgājiens “No senākās dzelzceļa stacijas Pārdaugavā līdz kūdras purva dzelzceļam Baložos”

→ 13.03. ⌚ 17.00

→ 14.03. ⌚ 12.00

≡ Meistarklase
“Mazais pārmijnieka
namiņš – būvējam kopā!”

≡ Latvijas dzelzceļa vēstures muzeja
Jelgavas ekspozīcijā

Muzejs sociālajos tīklos un komunikācija ar sabiedrību

Kopš 2024. gada Dzelzceļa muzeja sociālos kontus pārvaldīja VAS “Latvijas dzelzceļš” Komunikācijas direkcija. Līdz ar strukturālajām izmaiņām uzņēmumā, muzejs pakāpeniski atgriežas pie satura veidošanas un publicēšanas savos sociālo tīklu kontos. Satura publicēšana, rediģēšana šobrīd notiek muzeja darbinieku ciešā sadarbībā ar uzņēmuma komunikācijas speciālistiem.

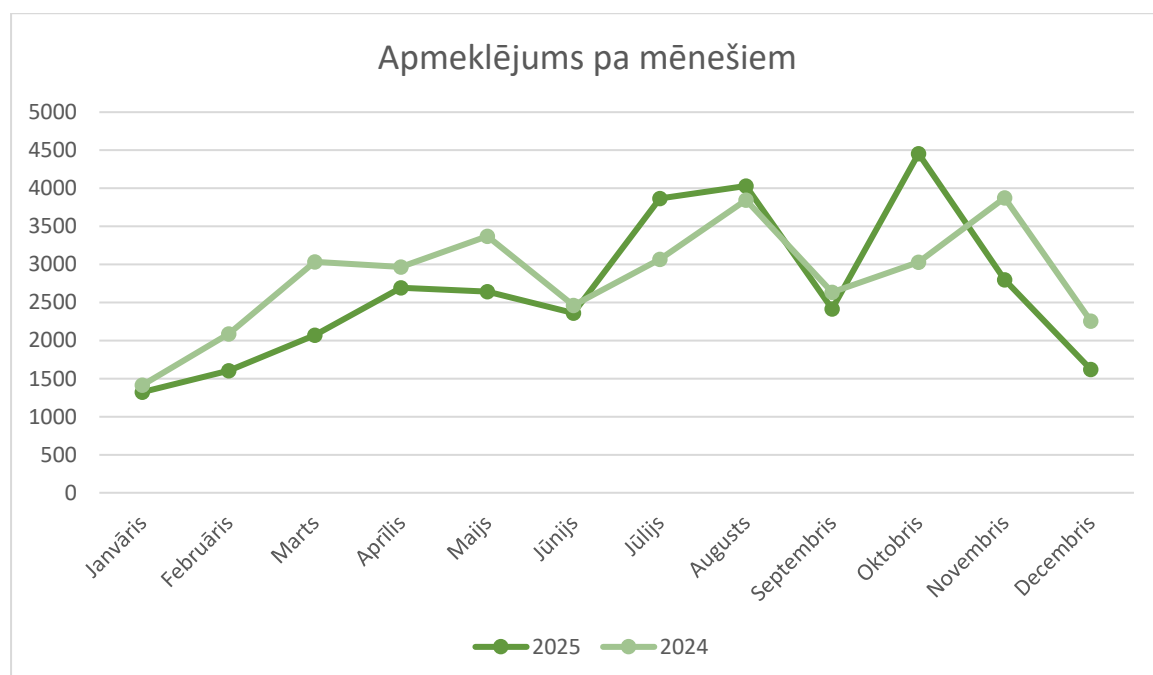
	Sekotāji 2026. gada sākumā	Sekotāji 2025. gada sākumā
Facebook	6145	5561
Instagram	1558	1469
X	1411	1460

2025.gadā tika aptaujāti vairāk kā 600 muzeja apmeklētāji.

Kā ierasts kā interesantāko muzeja objektu lielākā daļa nosauc dzelzceļa maketu, apmeklētājiem lielu interesi rada arī muzeja ekspozīcijā esošie riteņli un interaktīvā ekspozīcija “Stacijas dzīve”.

Apmeklētāji vēlētos vairāk iekāpt riteņli, plašāku ekspozīciju un iespēju “spaidīt pogas”. Ārzemju apmeklētāji atzīst, ka pietrūkst informācijas svešvalodā.

Muzeja apmeklētības salīdzinājums 2025. gads pret 2024. gadu



Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kopējais apmeklētāju skaita kritums bija 6,34%. tā kā Jelgavas ekspozīciju pret 2024. gadu apmeklēja par 19% vairāk, jāsecina ka Rīgas ekspozīcijā apmeklētāju skaita kritums bijis vēl lielāks. Skaidri novērojama tendence apmeklētāju skaitam pieaugt tieši norišu un pasākumu laikā – brīvlaika aktivitāšu nedēļas, izstādes un Perona svētki. Tas vēlreiz apliecina, ka apmeklētāju piesaista jauns saturs, īpaši laikā, kad daudzos muzejos tiek atvērtas jaunas ekspozīcijas un lielie muzeji piedzīvo renovāciju un pamatekspozīciju maiņu.

6. DZELZCEĻA MUZEJS 2030

2025. gads nesa virkni pārmaiņu, mainījās uzņēmuma struktūra, muzejam attiecīgi kļūstot par Komerccarbības direkcijas daļu, kas radīja virkni jautājumu par muzeja lomu uzņēmumā kopumā. Tāpat muzejā vērojama liela personāla mainība – gada sākumā par muzeja vadītāju kļuva Ilze Freiberga, kas nozīmēja ka nepieciešams meklēt jaunu darbinieku Jelgavā, sekoja virkne vakanču konkursu, muzejā ienāca jauni darbinieki ar savu redzējumu arī tādēļ, ka muzejā ienāca speciālisti ar citu jomu izglītību un bez ilgstošas pieredzes muzeju darbā. Arī jau iepriekšējos gadus aizsāktās pārmaiņas ietekmēja muzeja darbu un iespēju strādāt saskaņā ar 2018. gadā izstrādāto stratēģiju. Gada pārskatā atskaite par paveikto grupēta pēc muzeja stratēģijā noteiktajām galvenajām iniciatīvām.

- Mainoties muzeja vadītājam, muzejs atgriezās pie iepriekšējā gadā apturētām iniciatīvām un strādāja pie jauna, mērķēta satura, galvenokārt muzejpedagoģiskajā jomā.
- Ļoti daudz enerģijas paņēma Jelgavas ekspozīcijas un tās projekta tālākā virzība un nākotne. No nozares apliecinājuma tā nozīmībai un liela finansiālā atbalsta, līdz vadības neieinteresētībai, kā rezultātā gads tiek noslēgts, nezinot, cik un kādas muzejam būs ekspozīcijas nākotnē.
- Jelgavas jautājums ietekmēja arī nozīmīgākā muzeja dokumentu – nolikumu: neskatoties uz to, ka jaunā uzņēmuma struktūra stājās spēkā 1.04.2025., muzeja nolikums joprojām nav aktualizēts ar valdes lēmumu.
- Pētniecībā par prioritāru tika izvirzīti tie jautājumi, kas palīdzēja aktīvi komunicēt ar sabiedrību, un uzlabot piedāvājumu muzeja ekspozīcijā Rīgā. Konsultācijas un atbalsts muzejiem, pētniekiem un privātpersonām apliecina muzeja kā drošicamas informācijas platformas lielo lomu nozarē un sabiedrībā.
- Iepriekšējā pārskata gadā īstenotā štata palielināšana tikai daļēji nesusi gaidīto rezultātu, jo novērojama liela darbinieku mainība. Daudz enerģijas paņēma jaunu darbinieku apmācība, kuri diemžēl izvēlējās ilgstoši darba gaitas muzejā neturpināt.
- Muzeja darbā ievērojamu atbalstu sniedza brīvprātīgie un dzelzceļa entuziasti gan ikdienas darbā ar maketu un veidojot meistarklases, gan sniedzot praktisku atbalstā Perona svētkos.
- Krājuma darbā kopumā turpinājās virzība uz iepriekš stratēģiski izvirzītajiem mērķiem. Diemžēl pārskata gadā nav izdevies atrisināt tehniskās dabas problēmas ar datu pānesi no SAP uz NMKK.
- Vērojams apmeklētāju skaita kritums kopumā, taču ievērojams pieaugums Jelgavas ekspozīcijā.
- Muzejs mērķtiecīgi turpināja uzrunāt jaunāko auditoriju, izstrādājot un ieviešot piedāvājumu obligātās pirmsskolas un 1.–2. klašu grupām. Tiek paplašināts arī piedāvājums pieaugušajiem un individuālajiem apmeklētājiem, izveidojot 2 jaunus pārgājiena maršrutus.
- Telpu nomas pakalpojums tika izmantots aktīvāk kā iepriekšējā gadā. Novērojama ilggadējo klientu uzticība un atgriešanās, tai pat laikā skaidri redzams, ka nozarē ienākuši jauni pakalpojumu sniedzēji. Skaidri redzams arī tehnisko darbinieku un telpu trūkums, kas neļauj pilnvērtīgi konkurēt ar daudziem šī tirgus dalībniekiem.
- Komunikācijā ar apmeklētājiem muzejs atgriezās pie tiem piedāvājumiem, kas iepriekšējā pārskata gadā netika īstenoti, īpaši muzejpedagoģijas jomā.
Kopumā 2025. gads vērtējams kā pretrunu pilns. Muzeja komanda, neskatoties uz apstākļiem, spējusi īstenot virkni labu projektu un attīstīt muzeja pakalpojumu klāstu – audio gids, brīvlaiku aktivitātes, izstāde “Mazā Liliputija” Jelgavā, jaunas nodarbības. Taču aizvien vairāk saasinās problēmas, ko rada neskaidrais lēmumu

pieņemšanas process, aizsākto projektu neturpināšana pat tad, ja muzejam izdevies piesaistīt tiem ārējo finansējumu ievērojamā apjomā. Paša uzņēmuma finansiālās grūtības un īstenotās strukturālās reformas, liek uzdot jautājumus par turpmāko muzeja lomu uzņēmumā un tā attīstības iespējām brīdī, kad muzeju vērtē no komercprizmas, neņemot vērā tā atbilstību Muzeju likumam un nozīmi ne vien industriālā mantojuma, bet arī kultūras mantojuma sargāšanā, interpretācijā un komunikācijā ar sabiedrību kopumā.

STIPRĀS	VĀJĀS
→ Darbinieku kvalitāte → Spēja reaģēt uz pārmaiņām un pielāgoties tām → Vecās iestrādes, kas ļauj izdzīvot krīzes situācijās → Pakalpojumu kvalitāte → Digitālā vide un iestrādes → Muzeja reputācija → Muzejs ir stabils un atzīts spēlētājs ne vien nozarē, bet arī tās pamatauditorijas vidē → Izpratne par auditorijas vajadzībām	← Darbinieku mainība ← Tehnisko problēmu un muzeja uzturēšanas jautājumu ilgais risināšanas process ← Neskaidrs muzeja finansējuma apjoms, tā izmantošanas kārtība ← Nav skaidrības par finansējuma apjomu vidējā termiņā ← Uzsāktu projektu neturpināšana vai iesaldēšana ← Lēns un neskaidrs lēmumu pieņemšanas process uzņēmumā ← Darbinieku nogurums no ilgstošās neskaidrības
IESPĒJAS	DRAUDI
→ VKKF projektu piesaiste → Jaunu piedāvājumu izstrāde → Brīvprātīgo un atbalstītāju atbalsts → Jaunu komunikācijas formu un platformu izmantošana plašāku un jaunu auditoriju uzrunāšanai → Jaunu piedāvājumu izstrāde → Sadarbība ar citām atmiņu institūcijām un radošo nozaru pārstāvjiem	← Uzņēmuma biznesa modeļa ilgstoša buksēšana ← Projektu neturpināšana vai iesaldēšana apdraud muzeja reputāciju un iespējas gūt atbalstu un piesaistīt ārējo finansējumu vidējā termiņā ← Muzeja kā jomas profesionāļu nenovērtēšana uzņēmuma iekšienē ← Konkurētspējas zaudēšana, neattīstot muzeja vidi un piedāvājumu ← Muzeja komercializācija kā mērķis apdraud tā reputāciju un akreditāciju

Galvenie darba rādītāji 2021–2025

Galvenie rādītāji	Mērv.	2021	2022	2023	2024	2025
Apmeklētāju skaits gadā	Cilvēku skaits	9667	27 089	31 909	34 040	31 885
Apmeklētāji dienā vidēji	Gabali	65	106	125	131	125
Ekskursiju skaits	Gabali	57	240	301	303	277
Nodarbību skaits	Gabali	69	257	200	160	244
Izstādes	Gabali	1	0	5	4	4
Ieņēmumi kopā	Eiro	25 143	81 270	119 032	145 100	148 240
Ieņēmumi no 1 apmeklētāja	Eiro	2,60	3	3,73	4,26	4,65
Ieņēmumi uz 1 darbinieku	Eiro	2514,3	8127	903,2	091,67	353,33
Krājuma priekšmetu skaits	Gabali	20 197	205 193	20 551	20 801	20 987
Jauniegūto krājuma priekšmetu skaits	Gabali	186	316	38	250	186
Mājaslapā katalogā pieejamo krājumu priekšmetu skaits no kopējā skaita	Procenti	3300%	33	40	47	46
NMKK pieejamo priekšmetu skaits	Gabali	12 534	13 232	13 232	13 232	13 232
Digitalizēto krājuma priekšmetu skaits gada laikā	Gabali	2105	1979	12 793	150	1979
Inventarizēto krājuma priekšmetu skaits	Gabali	506	185	551	9886	2941
Ieguldījumi restaurācijā/konservācijā	Eiro	2400	13 733	8995	6465	0
VKKF projektu naudas piesaiste	Eiro	7352	11 050	6525	0	26 565
Izdevumi	Eiro	351 520	240 194	240 194	539 762	324 530